Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!
Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі.

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

118 (7679) | Серада, 28 чэрвеня 1944 г. | Цана 20 к.

Чырвоная Армія вызваліла Оршу—магутны бастыён абароны немцаў, які прыкрывае Мінскі напрамак.

Нашы войскі завязалі вулічныя баі ў Магілеве і Бабруйску.

На Бабруйскім напрамку завершано акружэнне пяці дывізій праціўніка. На паўднёвы захад ад Віцебска поўнасцю ліквідавана акружаная групіроўка праціўніка.

Наступленне нашых войск паспяхова развіваецца.

Слава Чырвонай Арміі, якая вызваляе нашу родную Беларусь ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў!

ЗАГАД

Вярхоўнага Галоўнакамандуючага

Генералу арміі ЧЭРНЯХОЎСКАМУ

Войскі 3-га БЕЛАРУСКАГА фронта, развіваючы наступленне, сёння, 27 чэрвеня, у выніку імклівага абходнага манеўра ў спалучэнні з франтальнай атакай авалодалі горадам і аператыўна-важным чыгуначным вузлом ОРША—моцным бастыёнам абароны немцаў, які прыкрывае МІНСКІ напрамак.

У баях за авалоданне ОРШАЙ вызначыліся войскі генерал-лейтэнанта ГАЛІЦКАГА, генерал-лейтэнанта ГЛАГОЛЕВА, генерал-маёра ШАФРАНАВА, генерал-маёра РЫЖЫКАВА, генерал-маёра ПЕТЭРС, генерал-лейтэнанта КАШЭВОГА, генерал-маёра ПРАВАЛАВА, генерал-маёра ОЛЕШАВА, палкоўніка КАЎТУНОВА, палкоўніка КАВАЛЕЎСКАГА, палкоўніка КЛІМАХІНА, генерал-маёра БЕРАСТАВА, палкоўніка ПАЛЯВІК, генерал-маёра СТРЫЖЭНКА, палкоўніка ДЗЕМІНА, генерал-маёра БАРОДКІНА; артылерысты генерал-лейтэнанта артылерыі СЯМЁНАВА, генерал-маёра артылерыі СЕМІНА, генерал-маёра артылерыі ПАПОВА, генерал-маёра артылерыі БЕЛЯКОВА, генерал-маёра артылерыі САЗОНАВА, палкоўніка ПІЛІПЕНКА, палкоўніка ФЕДОТАВА, палкоўніка ХАСІНА, палкоўніка КІЙ; танкісты генерал-маёра танкавых войск БУРДЗЕЙНАГА, генерал-маёра танкавых войск НЯЦВЕТАЙЛО, палкоўніка БУРЛЫКА, палкоўніка БУКАВА, палкоўніка ЦЫНЧАНКА, палкоўніка ЛУШПА, палкоўніка ДАГЕЛІСА; лётчыкі генерал-лейтэнанта авіяцыі БЯЛЕЦКАГА, генерал-лейтэнанта авіяцыі САВІЦКАГА, генерал-лейтэнанта авіяцыі УШАКОВА, генерал-маёра авіяцыі ГАРЛАЧЭНКА, генерал-лейтэнанта авіяцыі БЛАГАВЕШЧАНСКАГА, генерал-маёра авіяцыі ЗАХАРАВА, палкоўніка ПРУТКОВА, палкоўніка ЗІМІНА; сапёры генерал-маёра інжынерных войск ЗВЕРАВА, палкоўніка ЗАХАРАВА, падпалкоўніка ЦЭЛІШЧАВА, маёра КРАЎЧАНКА, маёра СЯМЁНАВА, палкоўніка ПРАНЕВІЧА, маёра ТРАЯНАВА, маёра МАСЕНЗОНА і сувязісты генерал-маёра войск сувязі БУРАВА, палкоўніка ДАВІДЗЕНКА, палкоўніка БЯЛЫШОВА.

У азнаменаванне атрыманай перамогі, злучэнні і часці, якія найбольш вызначыліся ў баях за вызваленне ОРШЫ, прадставіць да прысваення назвы «АРШАНСКІХ» і ўзнагароджанню ордэнамі.

Сёння, 27 чэрвеня, у 22 гадзіны сталіца нашай Радзімы МАСКВА ад імені Радзімы салютуе доблесным войскам 3-га Беларускага фронта, якія авалодалі горадам ОРША,—дваццаццю артылерыйскімі залпамі з двухсот дваццаці чатырох гармат.

За выдатныя баявыя дзеянні АБ'ЯЎЛЯЮ ПАДЗЯКУ кіруемым Вамі войскам, якія ўдзельнічалі ў баях за вызваленне ОРШЫ.

Вечная слава героям, якія загінулі ў баях за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы!

Смерць нямецкім захопнікам!

Вярхоўны Галоўнакамандуючы

Маршал Совецкага Саюза І. СТАЛІН.

27 чэрвеня 1944 года.

Ад Совецкага Інформбюро

З АПЕРАТЫЎНАЙ ЗВОДКІ ЗА 27 ЧЭРВЕНЯ

На паўднёвы захад ад горада ВІЦЕБСК нашы войскі завяршылі ліквідацыю акружанай групіроўкі праціўніка ў складзе 4, 197, 206, 246 пяхотных і 6 авіяпалявой дывізій. У сувязі з адчаяным супраціўленнем вялікая частка акружаных нямецкіх войск была перабіта нашымі войскамі, пры гэтым праціўнік пакінуў на полі бою больш 20 тысяч трупаў. Рэшткі гэтых дывізій прынялі ультыматум совецкага камандавання аб капітуляцыі, спынілі супраціўленне і склалі зброю. Па папярэдніх даных здалася ў палон звыш 10 тысяч нямецкіх салдат і афіцэраў.

Войскі 3-га БЕЛАРУСКАГА фронта, развіваючы наступленне, 27 чэрвеня авалодалі горадам і аператыўна-важным чыгуначным вузлом ОРША.

На ЛЕПЕЛЬСКІМ напрамку нашы войскі з баямі прасоўваліся наперад і авалодалі раённым цэнтрам Віцебскай вобласці горадам ЧАШНІКІ, а таксама занялі больш 200 іншых насялёных пунктаў, сярод якіх вялікія насялёныя пункты УСВЕЯ, УСАЯ, ХОЦІНА, БАТУКАЛАВА, КАМЕНЬ, МЯДЗВЕЦК, КАЗАНАЎКА, ЛУКОМЛЬ, ЛІСІЧЫНА і чыгуначныя станцыі ВЯТНЫ, ЧАШНІКІ.

На МІНСКІМ напрамку нашы войскі, развіваючы паспяховае наступленне з баямі занялі больш 350 насялёных пунктаў, у тым ліку вялікія насялёныя пункты РЫДОМЛЯ, РАВЕЦІЧЫ, БУШМІН, МАЛОЕ ГАЛЬЦАВА, ВОЛАСАВА, КЛУБІНІЧЫ, ЗАБОР'Е, ОБЧУГА, БОБР і чыгуначная станцыя БОБР.

На МАГІЛЕЎСКІМ напрамку нашы войскі, праследуючы праціўніка, паўсямесна вышлі да ўсходняга берагу ракі ДНЕПР на ўчастку ОРША, МАГІЛЕЎ, БЫХАЎ, вызваліўшы пры гэтым больш 300 насялёных пунктаў, сярод якіх вялікія насялёныя пункты ЗУБАВА, КОПЫСЦЬ, НІКІЦІНІЧЫ, РЖАЎЦЫ, ЗАРЭЧЧА, ЛУПАЛАВА СІДАРОВІЧЫ, СЛЕДЗЮКІ і чыгуначныя станцыі ЗУБРЫ, ДАРЫ, ЛУПАЛАВА. Нашы войскі фарсіравалі раку ДНЕПР на поўнач і на поўдзень ад горада МАГІЛЕЎ, перарэзалі чыгунку ОРША—МАГІЛЕЎ і завязалі вулічныя баі ў горадзе МАГІЛЕВЕ.

На БАБРУЙСКІМ напрамку нашы войскі, развіваючы ахапліваючыя ўдары з усходу і поўдня на БАБРУЙСК, завяршылі акружэнне групіроўкі праціўніка ў складзе пяці пяхотных дывізій у раёне Бабруйска і на паўднёвы ўсход ад горада. У ходзе наступальных баёў нашы войскі авалодалі раённымі цэнтрамі Палескай вобласці горадам ГЛУСК, КАРПІЛАЎКА, а таксама занялі больш 600 іншых насялёных пунктаў, у тым ліку вялікія насялёныя пункты ГАРАДЗЕЦ, ПАЦАВА СЛАБАДА, ПАДРЭЧЧА, ЦІТОЎКА, ДВАРАНІНАВІЧЫ, БІРЧА, ШЧЭДРЫН, ПЕКАЛІЧЫ, ВАСІЛЬЕЎКА, ЛАМЫ (5 кіламетраў на поўдзень ад Бабруйска), ВЕРАЗАВІЧЫ, СЫЧКОВЫ, БАРАНАВІЧЫ, ГЛУША, ЖОЛВІНЕЦ, БАЛАШЭВІЧЫ, ЗУБАРАВІЧЫ, ХОЙНА, КОЛКІ і чыгуначныя станцыі ЗАГРАДДЗЕ, ЧЫРВОНЫ БЕРАГ, ОМЕЛЬНЯ, КРАСНЫ БРОД, ЗАЛЕССЕ, РАБКОР, МІРАДЗІНА. Нашы войскі перарэзалі чыгунку і шасейную дарогу Бабруйск—Мінск, ушчыльную падыйшлі да горада Бабруйск і завязалі баі на ўскраінах горада.

Паміж АНЕЖСКІМ і ЛАДАЖСКІМ вазёрамі нашы войскі з баямі прасоўваліся наперад і авалодалі раённым цэнтрам Карэла-Фінскай ССР ШАЛТОЗЕРА, а таксама занялі больш 30 іншых насялёных пунктаў.

На другіх участках фронта—без змен.

За 26 чэрвеня нашы войскі на ўсіх франтах падбілі і знішчылі 38 нямецкіх танкаў. У паветраных баях і агнём зянітнай артылерыі збіта 34 самалёты праціўніка.

* * *

НАЛЁТ НАШАЙ АВІЯЦЫІ НА ЧЫГУНАЧНЫЯ ВУЗЛЫ АСІПОВІЧЫ, ПОЛАЦК І ЧЫГУНАЧНЫЯ СТАНЦЫІ БАРЫСАЎ, ЯНУЎ, ЛОЎЧА, ЛУНІНЕЦ, ПІНСК

У ноч на 27 чэрвеня наша авіяцыя далёкага дзеяння зрабіла налёт на чыгуначныя вузлы Асіповічы, Полацк, чыгуначныя станцыі Барысаў, Януў, Пінск, Лоўча, Лунінец.

Да моманту налёту нашай авіяцыі на чыгуначным вузле Асіповічы знаходзілася вялікае скапленне чыгуначных эшалонаў праціўніка з войскамі, боепрыпасамі і рознай ваеннай тэхнікай. Абрушыўшы на эшалоны ворага бомбавы груз, нашы лётчыкі выклікалі больш 20 ачагоў пажара. Гарэлі чыгуначныя эшалоны і ваенныя склады праціўніка. Сярод пажараў узнікла 18 вялікіх выбухаў.

Бамбардыроўкай чыгуначнага вузла Полацк выклікана 7 вялікіх ачагоў пажара. Гарэлі склады і чыгуначныя эшалоны немцаў. Адбыліся тры выбухі, у тым ліку адзін выбух велізарнай сілы.

У выніку бамбардыроўкі на чыгуначнай станцыі Барысаў узнікла 8 ачагоў пажараў. На станцыях Лунінец, Лоўча, Пінск і Януў 15 ачагоў пажараў. Нашы лётчыкі добра бачылі як гарэлі чыгуначныя эшалоны і па чарзе ўзнікалі вялікія выбухі.

ГІСТАРЫЧНЫЯ ДНІ

Гістарычныя дні перажывае беларускі народ. Прышло свята і на нашу вуліцу! Ідзе масавае вызваленне Беларусі ад нямецкіх захопнікаў. Некалькі дзён таму назад пачалося гіганцкае наступленне Чырвонай Арміі на беларускай зямлі. Рушылі на захад войскі 1-га Прыбалтыйскага фронта, а за імі войскі 3-га Беларускага, 2-га Беларускага і 1-га Беларускага франтоў.

Дарэмна тупагаловыя фрыцы спадзяваліся, што тут, у Беларусі, ім удасца адсядзецца за даскапала пабудаванымі ўмацаваннямі, схавацца ад грознай расплаты. Не выйшла!

Магутнымі ўдарамі Чырвоная Армія ўзламвае нямецкую абарону, рассякае лінію фронта, рубіць вузлы супраціўлення ворага і нарашчвае тэмпы імклівага наступлення. Толькі за некалькі дзён наступлення вызвалены тысячы насялёных пунктаў. Чырвоная Армія авалодала Віцебскам, Оршай, Жлобінам і многімі раённымі цэнтрамі. Нашы войскі завязалі баі на вуліцах Магілева і Бабруйска.

Каля трох год над Беларуссю вісела жахлівая ноч страшэннага фашысцкага пекла. Колькі праліта нявіннай крыві нашых братоў і сёстраў, старых і дзяцей! Крыважэрнасць гітлераўскіх людаедаў не мае межаў. Стагнала ў няволі знявечаная зямля, плакалі мацеры ля трупаў дзяцей, закатаваных гітлераўскімі вылюдкамі, ля руін спаленых паселішчаў. Зямля шавялілася над целамі закапаных жывымі тысяч людзей, якія паміралі ў страшэнных пакутах.

Закляты і крыважэрны вораг вырваў з нашага асяроддзя тысячы благародных жыццяў, але не вырваў з сэрца волю да барацьбы і веру ў перамогу. Тры гады ў Беларусі пылае небывалая ў гісторыі па свайму размаху і сіле партызанская вайна. Многа тысяч нямецкіх катаў гніюць на нашай зямлі. Гэта вынік партызанскай помсты. Рахунак яшчэ не закрыт. Цяпер, у дні бліскучага наступлення Чырвонай Арміі, партызаны ўложаць у зямлю яшчэ больш фашысцкай падалі.

Таварышы па той бок фронта! Вы чуеце набліжэнне кананады? Вы чуеце, як з кожнай хвілінай узмацняюцца артылерыйскія грымоты? Гэта ідуць наперад, нясуць вам жыццё і волю сталінскія воіны. Гэта спяшаюцца да вас загартаваныя ў баях самыя мужныя дзеці совецкага народа. Сярод іх беларусы і рускія, украінцы і ўзбекі, грузіны і казахі, таджыкі і армяне—сыны ўсіх народаў Совецкага Саюза. Усіх іх еднае адно: гарачая любоў да совецкай радзімы, палкая нянавісць да ворага. Усе яны ідуць на дапамогу роднаму брату—беларускаму народу.

Дык няхай-жа ні адзін фашысцкі душагуб не мінуе заслужанай кары! Трэба як мага хутчэй ачысціць беларускае паветра ад фашысцкай чумы. Трэба, каб ні адзін фашысцкі нягоднік не ўцёк жывы з нашай свяшчэннай зямлі. Няхай-жа цяпер, у дні слаўных перамог Чырвонай Арміі, яшчэ шырэй разгараецца партызанская вайна! Партызанскія ўдары па ворагу з тыла спалучым з магутнымі ўдарамі Чырвонай Арміі на фронце!

І ў варожым тылу і ў раёнах, якія ўжо вызвалены ад нямецка-фашысцкіх акупантаў — усюды ўзмацнім дапамогу Чырвонай Арміі. Слава сталінскім воінам, якія вызваляюць Совецкую Беларусь ад нямецкіх захопнікаў! Слава нашаму вялікаму правадыру і другу беларускага народа таварышу Сталіну!

БІТВА ЗА ВІЦЕБСК

Разгром Віцебскага ўмацаванага раёна немцаў нашы войскі пачалі з двух напрамкаў. Першы дзень баёў прынёс савецкім воінам вялікі поспех. На паўночны захад ад Віцебска злучэнні 1-га Прыбалтыйскага фронта, перамогшы тры магутныя лініі ўмацаванняў праціўніка, авалодалі важнымі апорнымі пунктамі Шуміліна, Сіроціна, якія прыкрывалі дарогу Віцебск—Полацк і подступы да ракі Заходняя Дзвіна. На паўднёвы ўсход ад Віцебска, зламаўшы супраціўленне немцаў, войскі 3-га Беларускага фронта перарэзалі чыгунку Віцебск—Орша. Такім чынам, нямецкія дывізіі, якія абаранялі Віцебск, былі пазбаўлены важнага чыгуначнага шляху, што звязваў іх з тыламі.

Да канца першага дня баёў нашы часці ўзялі віцебскую групіроўку немцаў у жалезныя клешчы, якія з кожнай гадзінай сціскаліся ўсё мацней і мацней. Спробы ворага адхіліць крушэнне, якое пачалося, скончыліся праваламі. Контратакі нямецкіх дывізій, пад прыкрыццём танкаў і самаходных гармат, пацярпелі паражэнне. На трэці дзень жорсткіх баёў за Віцебск часці Чырвонай Арміі, фарсіраваўшы раку Заходняя Дзвіна, значна пашырылі фронт прарыву і ў двух месцах перарэзалі шасе Віцебск—Лепель. Пасля гэтага наследвала яшчэ адна важная падзея. У раёне Гнездзілавічы злучыліся войскі 1-га Прыбалтыйскага і 3-га Беларускага франтоў. Кальцо акружэння Віцебска і пяці нямецкіх дывізій самкнулася. Пачалася барацьба за авалоданне горадам і знішчэнне варожай групіроўкі.

Віцебск, які знаходзіцца на ўзвышаных берагах ракі Заходняя Дзвіна, ператвораны немцамі ў магутны вузел супраціўлення. Горад быў апаясаны трыма абарончымі абводамі, подступы да Віцебска загараджвалі рубяжы з разгалінаваныміміннымі палямі, густой сеткай траншэй і велізарнай колькасцю дотаў і дзотаў.

Завяршыўшы акружэнне варожай групіроўкі, часці Чырвонай Арміі прыступілі да штурму гарадскіх умацаванняў. Зламаўшы супраціўленне праціўніка, савецкія пехацінцы, танкісты і артылерысты ўварваліся ў горад і завязалі вулічныя баі на ўсходняй і паўночна-ўсходняй ускраінах горада. Немцы люта супраціўляліся, прадпрымаючы контратаку за контратакай.

Магутнымі ўдарамі нашы падраздзяленні адкінулі ворага. Бітва перанеслася ў цэнтр горада. Кожны каменны будынак гітлераўцы ператварылі ў дот, кожную вуліцу, плошчу—у абарончы рубеж. Вось каменны дом з 9 вокнамі. Кожнае з іх ператворана ў амбразуру для кулямёта. У некалькіх метрах ад гэтага дома — падвальны дот з трыма амбразурамі. Побач вялікі бліндаж, які ідзе ў глыб горада. Многія доты забетаніраваны. У вулічных баях прымалі ўдзел дзесяткі гарматных і мінамётных батарэй ворага, «тыгры» і «фердынанды».

Гераічна дзейнічалі нашы аўтаматчыкі. Яны штурмам бралі кожны дом, лесвічную клетку, кожны паверх. Гранатамі і чаргамі аўтаматаў яны знішчалі азвярэлых гітлераўцаў і ачышчалі ад іх гарадскія кварталы.

Усю ноч працягваліся гранатныя баі і рукапашныя схваткі. Сёння раніцой Віцебск зноў стаў свабодным горадам.

Гераічная Чырвоная Армія вярнула яго радзіме. Вулічныя баі каштавалі ворагу вялікіх страт. Тысячы трупаў нямецкіх салдат і афіцэраў выяўлены ў будынках, падвалах, на вуліцах і плошчах.

Мы разам з перадавымі падраздзяленнямі ўваходзім у горад з захаду. Дзень таму назад гэтыя падраздзяленні знаходзіліся ад Віцебска на адлегласці больш 20 кілометраў. Па разбураных вуліцах сцелецца дым, чуюцца моцныя выбухі. Гэта разбураюцца замініраваныя немцамі дамы. Вось пылае трохпавярховы будынак школы, побач дагараюць жыллёвыя дамы.

Мы ідзем да цэнтра горада. На тратуарах і маставой бітая цэгла, шкло, кавалкі кровельнага жалеза. Усюды шкілеты спаленых фашыстамі дамоў. Вось і Заходняя Дзвіна, якая раздзяляе горад на дзве часткі. З трох мастоў захаваўся толькі адзін. Групы нашых аўтаматчыкаў заканчваюць агляд варожых умацаванняў. Вось тры байцы-казахі вядуць вялікую калону палонных нямецкіх салдат і афіцэраў, толькі-што захопленых у баю на паўднёва-ўсходняй ускраіне горада—гэта артылерысты 246 нямецкага палка. Сярод палонных маёр Гофман.

З разбуранага дома выбягае знясіленая жанчына; махаючы кулакамі, яна крычыць услед гітлераўцам: «Будзьце вы пракляты, душагубы!». З падвалаў і бліндажоў нашы аўтаматчыкі выводзяць фашыстаў, якія здаліся ў палон. Усё часцей і часцей сустракаюцца групы палонных. Зразумеўшы безнадзейнасць супраціўлення, у адной з часцей горада цэлае падраздзяленне немцаў здалося ў палон камандзіру кулямётнага ўзвода старшаму сержанту Балтаеву.

У горадзе амаль няма мірных жыхароў. З 170.000 гаражан засталося некалькі сотняў. Віцеблянін Сямён Ефімавіч Кобзеў расказвае:

— У першы-ж дзень свайго ўступлення ў горад немцы пачалі крывавую расправу над мірным насельніцтвам. Яны забілі чыгуначніка Андрэя Канаплёва, павесілі ўрача Рывуша і многіх іншых. Толькі ў Ілоўскім яры гітлераўцы расстралялі тысячы грамадзян. Фашысцкія нягоднікі сотнямі забівалі мірных жыхароў на 5-м цагельным заводзе. Там быў выкапан велізарны катлаван. Туды скідваліся людзі і кулямётным агнём знішчаліся. Каб схаваць сляды злачынстваў, фашысты ў кастрычніку 1943 года спалілі трупы.

Гітлераўцы разбурылі і абрабавалі горад. Яны не толькі забіралі хатнія рэчы, але і распраналі людзей на вуліцах, здымалі з іх абутак і вопратку. Жыхары расказваюць такі выпадак: калгаснікі навакольных вёсак прыехалі ў Пакроўскую царкву, якая знаходзіцца на Гогалеўскай вуліцы. Гітлераўцы акружылі царкву і прымусілі веруючых здымаць валенкі, паўшубкі і ў лютыя хрышчэнскі мароз пакінулі іх босымі і ў адной бялізне.

Немцы наладжвалі шматлікія аблавы. Яны хапалі жыхароў і адпраўлялі іх у канцэнтрацыйныя лагеры. Там іх знішчалі або адпраўлялі на катаргу. Жыхары, якія засталіся жывыя, выходзяць са сваіх сховішчаў насустрач сваім вызваліцелям. Адну групу чырвонаармейцаў сустрэла жанчына з чырвоным сцягам у руках.

— Родныя мае! Прыйшлі!.. Усё-такі дачакаліся мы светлага дня,—гаворыць яна.

Вызваліўшы Віцебск ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, нашы войскі захапілі вялікія трафеі. На чыгунцы стаяць эшалоны з ваеннай маёмасцю. У горадзе гітлераўцы кінулі звыш тысячы машын. Савецкімі часцямі захоплены дзесяткі складаў з харчаваннем, боепрыпасамі і іншай ваеннай маёмасцю.

На захад ад горада ідуць баі. Чутна артылерыйская кананада. Нашы войскі ўсё цясней сціскаюць кальцо вакол нямецкай групіроўкі. Усе спробы праціўніка вырвацца з акружэння паспяхова адбіты. Захоплена многа палонных. Імклівым ударам савецкія войскі рассеклі акружаную групіроўку немцаў на дзве часткі і вядуць баі за поўнае іх знішчэнне.

Е. КАРОВІЧАЎ,
Н. ПУХАЎ.

Дзеючая Армія, 26 чэрвеня.
(Спец. кар. ТАСС).

Чарговае жульніцтва гітлераўскага камандавання

Савецкае Інформбюро 22 чэрвеня апублікавала ваенныя і палітычныя вынікі трох год Айчыннай вайны Савецкага Саюза. У гэтым паведамленні ўказвалася, што нямецка-фашысцкія войскі на савецка-германскім фронце за тры гады вайны страцілі 7.800 тысяч салдат і афіцэраў забітымі і палоннымі, да 70 тысяч танкаў, 60 тысяч самалётаў, больш 90 тысяч гармат. Далей Савінформбюро паведаміла, што за тры гады вайны Чырвоная Армія страціла 5.300 тысяч чалавек **забітымі, палоннымі і прапаўшымі без вестак.** Гітлераўцы са скуры лезуць вон, каб абпарочыць гэтыя сапраўдныя даныя. Нямецкае вярхоўнае камандаванне апублікавала фальшыўку аб стратах савецкіх войск. Берлінскія жулікі робяць грубы падлог, запэўніваючы ўсіх і ўся быццам «згодна савецкаму паведамленню Чырвоная Армія страціла 5,3 мільёна чалавек **забітымі»**. Берлінскія шулеры знарок не ўказалі ў цытаце з савецкага паведамлення словы «палоннымі і прапаўшымі без вестак», а затым нагла заяўляюць, што Савінформбюро не ўказала «лічбу савецкіх страт ваеннапалоннымі, апублікаваўшы толькі даныя аб забітых». Пры гэтым нямецкае камандаванне сцвярджае, што «звыш 5.600 тысяч савецкіх ваеннапалонных знаходзяцца ў германскіх руках». Увесь свет ведае, як немцы фабрыкуюць «ваеннапалонных». Ужо неаднаразова даказана, што па загаду нямецкага камандавання нямецкія ваенныя ўлады на часова акупіраванай савецкай тэрыторыі хапаюць мірных савецкіх грамадзян, у тым ліку жанчын і дзяцей, заганяюць іх у лагеры і абвяўляюць ваеннапалоннымі. Такіх «ваеннапалонных», захопленых не на полі бою, а ва ўласным доме, якія пакутуюць цяпер у шматлікіх нямецкіх канцлагерах, набярэцца не 5.600 тысяч, а пабольш.

Назваўшы хлуслівыя бязглуздыя лічбы страт савецкіх войск, нямецкае камандаванне маўчыць пра свае ўласныя страты. Гітлераўская зграя больш агню баіцца праўды і ўсяляк спрабуе схаваць катастрафічныя страты нямецкай арміі ў жывой сіле і тэхніцы на савецка-германскім фронце. Нямецкае камандаванне баіцца паведаміць германскаму народу, колькі мільёнаў нямецкіх салдат і афіцэраў заваявала сабе не жыццёвыя, а магільныя прасторы, на ўсходзе і пахавана на савецкай зямлі, колькі дзесяткаў тысяч танкаў, самалётаў і гармат страціла нямецкая армія. Гітлераўцы праігрываюць адно за другім сражэнні на полі бою. Затое яны зарэкамендавалі сябе непраўзыйдзенымі майстрамі хлусні, фальшывак і падлогаў.

САВІНФОРМБЮРО.

У адказ на паспяховае наступленне доблесных воінаў Чырвонай Арміі

Радасная вестка аб наступленні нашых войск і вызваленні гор. Віцебска хутка даляцела да рабочых, служачых, інжынерна-тэхнічных работнікаў камбіната, дзе дырэктарам тав. Чэрнікаў. Радасці няма межаў! Блізка час, калі ўся наша Радзіма будзе свабодная, калі наш народ зноў заживе радасным і поўнакроўным жыццём.

На камбінаце—вялікі вытворчы ўздым. У гэтыя дні рабочыя працуюць з падвоенай і патроенай энергіяй. Калектыў камбіната абавязаўся датэрмінова—5 ліпеня—закончыць мантаж прыбыўшага абсталявання і ўпарта змагаецца за выкананне ўзятага абавязацельства. Участак, які ўзначальвае тав. Карачэўскі, заданне па мантажу абсталявання выканаў ужо на 90 працантаў.

Выдатна працуе камсамольска-маладзёжная брыгада тав. Літвінавай, якая выконвае заданне больш чым на 200 працантаў. Зараз брыгада абавязалася працаваць яшчэ лепш і гэтым дапамагчы доблесным воінам канчаткова разграміць ненавіснага ворага.

Ніколі яшчэ не працаваў так інтэнсіўна, як у гэтыя дні, 65-гадовы парафініроўшчык тав. Генрыкаў. Сваё заданне ён выконвае на 250 працантаў пры высокай якасці.

Павысілася прадукцыйнасць працы

На камбінаце, дзе дырэктарам тав. Эркін,—вялікі вытворчы ўздым. Ён выклікан паспяховым прасоўваннем войск Чырвонай Арміі, масавым выгнаннем нямецкіх захопнікаў з нашай роднай беларускай зямлі.

У дні, калі пачалося летняе наступленне Чырвонай Арміі, на камбінаце рэзка павысілася прадукцыйнасць працы. Сваёй чэснай і добрасумленнай працай рабочыя дапамагаюць доблесным войскам граміць ненавіснага ворага, каваць канчатковую перамогу.

Брыгада песляроў, якую ўзначальвае тав. Бандарэнка, выконвае свае заданні на 126 працантаў, рабочыя лесапільнага цэха (начальнік тав. Саракалетаў) таксама перавыконваюць нормы выпрацоўкі на распілоўцы лесу, даюць высокую якасць прадукцыі. Сталяры Чарнабаеў, Бандарэнка і Калеснікаў, станкавы рабочы Драздоў, памочніца станкавога Чарнышова і Калабухіна працуюць у гэтыя дні выключна інтэнсіўна. Яны ўшчыльнілі свой рабочы дзень, павысілі прадукцыйнасць працы.

Так, павышаючы з дня ў дзень прадукцыйнасць працы, паляпшаючы якасць прадукцыі, калектыў рабочых, служачых, інжынерна-тэхнічных работнікаў камбіната дапамагае сваёй роднай Чырвонай Арміі граміць ворага, набліжаць час нашай радаснай перамогі.

Стаханаўская праца

Сваю дзейнасць торфарцель «Гразкі», Гомельскага раёна, пачала на руінах. Дзякуючы выключнаму энтузіязму калектыва рабочых і энергіі старшыні арцелі тав. Федарэнчыка паспяхова пачалося аднаўленне гаспадаркі, разбуранай нямецка-фашысцкімі захопнікамі.

Да пачатку сезона былі падрыхтаваны тарфяныя палі, абсталяваны інтэрнаты, сталовая, дзіцячы сад, пякарня. У аднаўленай кузні вырабілі неабходны інвентар, інструмент.

З першых-жа дзён асобныя брыгады перавыконваюць нормы ў 3—4 разы.

Паспяховае наступленне Чырвонай Арміі, масавае выгнанне немцаў з беларускай зямлі выклікала вялікі працоўны ўздым на торфараспрацоўках «Гразкі». Работніцы Кавалёва, Баравікова, выконваюць план на 350 працантаў; 4,5 нормы дае стаханаўка Сюскіна, 400 працантаў плана дае Екацярына Жураўлёва.

Да другой гадавіны з дня смерці Янкі Купалы

ВЯЛІКІ ПЯСНЯР БЕЛАРУСКАГА НАРОДА

Творчы шлях Янкі Купалы

Два гады таму назад памёр народны паэт Беларускай ССР, лаўрэат Сталінскай прэміі, акадэмік Янка Купала.

Паэт нарадзіўся 25 чэрвеня 1882 года ў фальварку Вязінка, былой Мінскай губерні, у сям'і селяніна. Належнай асветы атрымаць у дзіцячыя і юнацкія годы паэту не ўдалося, затое вельмі рана яму прышлося зрабіцца кармільцам сваёй сям'і, пасля смерці бацькі. Ён працуе на чужой зямлі і, не задаволены, мяняе свае прафесіі: то ён вандроўны настаўнік, то пісец у следчага, то чорнарабочы ў бровары. У 1908 годзе Купала выязджае ў Вільню і працуе спачатку бібліятэкарам, а пасля супрацоўнікам першай беларускай газеты «Наша ніва». У 1909 годзе ён пераязджае ў Пецербург, дзе на працягу чатырох год вучыцца на агульнаадукацыйных курсах Чарняева. Вярнуўшыся зноў у Вільню, Купала рэдагуе газету «Наша ніва», а калі ў 1915 годзе немцы акупіравалі Вільню, паэт едзе да мацеры ў Акопы, дзе ён знаходзіцца нядоўга, а потым пераязджае ў Орол і Маскву. З 1919 года Купала пастаянна жыве і працуе ў Мінску.

Паяўленне Янкі Купалы ў друку звязана з бурнымі годамі першай рускай рэволюцыі. Першы зборнік «Жалейка» (1908 год) складаўся з вершаў гэтага перыяду.

Царская цэнзура забараніла «вольнадумную» кніжку пры самым выхадзе. У 1910 годзе выходзіць другі зборнік вершаў — «Гусляр». У ім аўтар, побач з асноўнай тэмай радзімы і народа, змяшчае рад вершаў філасофскага зместу. «Шляхам жыцця» (1913) — трэці зборнік — поўны непасрэднага заклiку да барацьбы супроць прыгнёту царом і памешчыкамі.

А. М. Горкі адзін з першых заўважыў маладога паэта і высока ацаніў яго творчасць. У лісце да рускага пісьменніка А. С. Чэрамнога Горкі, выказваючыся аб творчасці будучых народных паэтаў — Я. Коласа і Я. Купалы, падкрэсліваў задушэўнасць іх творчасці і называў яе «сапраўды народнай». Значна пазней, у 1935 годзе, у сувязі з 30-годдзем літаратурнай дзейнасці, у прывітальнай тэлеграме Горкі называў Купалу «нястомным паэтам-рэволюцыянерам».

Асноўным героем дарэволюцыйнай паэзіі Купалы з'явіўся селянін — «мужык-беларус, пан сахі і касы». Ён карміў хлебам увесь свет, а сам еў мякіну. У вобразах сялян Купала адзначае шалявыя рысы характару, стварае цудоўныя вобразы сялян-змагароў. Ён паказвае беднасць, нядолю беларускага народа ў дарэволюцыйныя часы, выяўляе прычыны людской нядолі. Такія вершы «Гоніш мяне, панічок» і інш., паэма «За што?», сацыяльная драма «Раскіданае гняздо» (1913).

Выхад з сялянскага разарэння паэт бачыць у рэволюцыйнай барацьбе.

Паэту ўласціва яшчэ адна рыса—аптымізм. У якіх-бы цяжкіх абставінах ні знаходзіўся яго герой, ён, як і сам паэт, верыць у лепшую будучыню. «Ночка

разадпее», лепшыя светлыя дні прыйдуць. Вялікі Кастрычнік прынёс гэтыя светлыя дні.

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэволюцыя змяніла палітычны лад і эканоміку краіны, і Купала становіцца на паэтычны шлях песняра совецкай эпохі. У вершах «Безназоўнае», «Дыктатура працы» і інш. Купала вітае рэволюцыю, якая разарвала ланцугі няволі.

Годы рэканструкцыі з'явіліся для Купалы перыядам росту яго творчасці. Талент паэта дасягнуў небывалага росквіту. З'яўляюцца вершы, якія назаўсёды застануцца лепшымі ўзорамі сацыялістычнага рэалізму.

Паказу велічы сацыялістычнага будаўніцтва, велічы сталінскіх пяцігодак прысвечаны зборнікі вершаў «Песня будаўніцтву» (1936) і «Беларусі ордэнаноснай» (1937). Увесь Совецкі Саюз —бацькаўшчына для паэта. Ён піша аб Маскве—сталіцы Совецкага Саюза, аб Украіне, сонечнай Грузіі і другіх совецкіх рэспубліках. У гэтых вершах Купала славіць непахісную дружбу народаў, з'яднаных вялікай партыяй Леніна—Сталіна.

Калектывізацыя вёскі—адна з тэм, якой прысвечана многа вершаў Купалы. У вершы «Сыходзіш, вёска, з яснай явы» паэт даў малюнак тэхнічна ўзброенай калгаснай вёскі, якая прышла на змену старой вёсцы «сонных сяліб» і жабрацкіх торб. Калгаснае жыццё, аснаванае на калектыўнай працы, перавагу новага ладу над старым Купала паказаў з усёй сілай свайго таленту.

У паэме «Над ракой Арэсай» (1933) Купала паказаў размах сацыялістычнай перабудовы краіны—ператварэнне балот у квітнеючыя ўраджайныя землі. Ён стварае вобразы совецкіх людзей —рабочага і калгасніка з іх пафасам творчай працы, чырвонаармейца, які пільна ахоўвае граніцы совецкай дзяржавы.

Лепшыя песні-вяснянкі Янка Купала прысвяціў вялікаму Сталіну (зборнік «Ад сэрца» і інш.). Паэт стварае вобраз таварыша Сталіна—сейбіта народнага шчасця.

У 1939 г. Купала быў узнагароджан ордэнам Леніна. За зборнік «Ад сэрца» яму прысуджана Сталінская прэмія.

У дні вялікай Айчыннай вайны Я. Купала ўсю сілу сваёй паэзіі аддае народу, ён кліча мацней біць фашысцкую зграю, якая напала на Совецкі Саюз. У вершах і публіцыстычных артыкулах Купала заклікае беларускі народ да нязгаснай барацьбы супроць гітлераўскай пагані.

Творчасць Купалы ваенных дзён—самае лепшае, што напісана ў нас на антыфашысцкія тэмы. У ёй знайшлі адлюстраванне і гарачая любоў да Радзімы, і пачуццё нянавісці да ворага, і малюнкі разбою гітлераўскіх орд на Беларусі, і заклік да барацьбы, і вера ў перамогу. Асаблівай сілы і моцы дасягае народны паэт у звароце да партызан, у вершы «Беларускім партызанам».

Партызаны, партызаны,
Беларускія сыны!
За няволю, за кайданы
Рэжце гітлерцаў паганых,
Каб не ўскрэслі век яны!

Лепшай ацэнкай гэтага верша можа служыць прызнанне непасрэднага ўдзельніка народнага руху партызана Арцёма Д., які ў сваіх нататках прыводзіць асобныя радкі гэтага верша і дадае: «Свята мы выконваем гэты запавет. І ўдзень і ўночы таўчом гітлераўскіх бандытаў, б'ём іх бязлітасна».

Доблесныя воіны Чырвонай Арміі пачалі масавае выгнанне нямецка-фашысцкіх захопнікаў з нашай роднай беларускай зямлі. З новай сілай гучаць у гарадах і вёсках Беларусі песні і вершы Янкі Купалы, клічуць і натхняюць беларускі народ на бязлітасную барацьбу з ворагам і плённую працу па аднаўленню народнай гаспадаркі, разбуранай нямецка-фашысцкімі захопнікамі.

Беларускі народ ніколі не забудзе свайго народнага паэта, ён спявае яго песні, яны будуць натхняць яго на барацьбу і перамогу як у суровыя дні Айчыннай вайны, так і тады, калі змоўкнуць гарматы, і беларускі народ прыступіць да аднаўлення краіны, якая «зноў будзе шчасце мець і волю». Вера ў перамогу заўсёды пылала нязгасным агнём у творчасці народнага песняра і ў яго народа. Услед за баянам, скажам яго словамі:

Загоім раны, адбудуем
Свае сялібы зруйнаваны,
Сваю краіну маладую
Святлом асветлім
нечуваным.
Зірнуць зноў нашы ўвысь
палацы
Сваточна прыбяруцца людзі.
Як красаваўся, красавацца
Чырвоны сцяг над намі будзе.

Л. БАЎДЗЕЙ,
старшы навуковы работнік
Акадэміі Навук БССР.

Янка КУПАЛА

Зноў будзем шчасце мець і волю!

Лютуе Гітлер ашалелы,
Яму ў Германіі зацесна,
Яму пад ногі дай свет цэлы,
Хай гіне ў муках свет
балесных.

Ускормлен мясам чалавечым,
Крывёй народнаю скупаны,
Народам волю абязвечыў,
Лютуе кат пад звон кайданаў.

На Беларусь, маю радзіму,
Як шакал, рынуўся галодны,
На Беларусь, што леты, зімы
Жыла шчасліваю, свабоднай.

І рэжа, вешае нявінных
Бацькоў, дзяцей і старцаў
кволых,
Крывавым полымем, скацінна,
Папеліць гарады і сёлы.

Мой край расквечаных
прастораў
Сваім салдацкім топча ботам...
Ой, і адпомсціць за ўсё гора
Народ за крвоў, за сон пад
плотам!

Ужо нядоўга панаванне
Яго разбойніцкае дзікае,—
Усенароднае паўстанне
Яму апошнія дні ліча.

Паўстаў народны гнеў
і помста,
Паўсталі грозна партызаны,
Б'юць фашыстоўскі зброд
прахвостаў,
Б'юць, дабіваюць гнід
паганых.

Чырвонай Арміі ў падмогу
Ідзе народ з байцамі разам,
Да шчасця церабіць дарогу,
Знішчаць нямецкую заразу.

Так дзень збліжаецца расплаты
За ўсё, што выцерпелі гэтак,
За нашы спаленыя хаты,
За нашых выразаных дзетак.

Ачысцім нашы лес і поле
Ад Гітлера, ад яго бандаў,
Зноў будзем шчасце мець
і волю
У сваіх адноленых прысадах.

Загоім раны, адбудуем
Свае сялібы зруйнаваны,
Сваю краіну маладую
Святлом асвецім нечуваным.

Зірнуць зноў нашы ўвысь
палацы,
Святочна прыбяруцца людзі,
Як красаваўся, красавацца
Чырвоны сцяг над намі будзе.

БАЯВОЕ СЛОВА

У шчаслівыя дні нашых выдатных перамог над гітлераўскімі полчышчамі хто не ўспомніць аднаго з цудоўных твораў Янкі Купалы, напісанага ў першыя дні Айчыннай вайны,—«Беларускім партызанам». Гэта не толькі выдатны твор. Гэта—страсны заклік да свайго народа, гэта палымяны голас паэта-грамадзяніна, паэта-воіна, паэта-трыбуна, які ў дні найвялікшых выпрабаванняў усё сэрца, усю душу сваю аддаў любімаму народу, сваёй радзіме. І колькі яшчэ пакаленняў беларускага народа з глыбокім хваляваннем будуць перачытваць і паўтараць гэтыя бяссмертныя словы вялікага Купалы, якія гараць нязгасным святлом прыгожага, чалавечага—у лепшым сэнсе гэтага слова—сэрца паэта.

Партызаны, партызаны,
Беларускія сыны!
За няволю, за кайданы
Рэжце гітлерцаў паганых,
Каб не ўскрэслі век яны!

Можна ўявіць сабе, якую велізарную эмацыянальную сілу неслі гэтыя словы ў наш народ, натхняючы яго і падтрымліваючы яго сілы ў цяжкай і нястомнай барацьбе. Тысячамі бясслаўных магіл сваіх адзначылі свой шлях па беларускай зямлі «чорныя псы вайны». Яны гінуць і гінуць ад народнай помсты. Агністае слова паэта нясе такую-ж баявую службу, як партызанская граната і куля.

Гэтае слова паэта, якое даносе да будучых пакаленняў усю веліч нашай эпохі, было, па сутнасці, і сцягам усёй нашай беларускай літаратуры.

Няхай-жа жыве бяссмертнае слова паэта!

Міхась ЛЫНЬКОЎ.

ПЕСНЯРУ

Устань, Купала! Звонкіх
струн
Краніся спеўнаю рукою.
Хай брызне песня, як пярун,
Пабудкай зычнаю: да бою!
І рушыў Беларускі фронт,
Устаў цяпер сцяной
сталёвай—
Калі азвалася, як звон,
Пабудзі агнявое слова...
Заналыхаліся штыкі
Пад гром агнёвай кананады,
І рушаць роты, і палкі,
І танкаў грозныя армады...

Спаўзае вораг—подлы звер—
З прастораў нашае краіны;
Ачысціцца не бязмер
Ад гідлай пагані заядлай...
Устань-жа, родны наш пясняр!
Устань, любімы наш Купала,
Разбрызні песні палкай жар,
Каб пушча рэхам ёй зайграла.
Разбрызні песні палкай жар,
Разбрызні слова агнявое,
У сэрцах запалі пажар
Кіпучай помсты перад боем...

Канстанцыя БУЙЛО.

ВІЦЕБСК

Прасторна раскінуўшыся на ўзгорках і крутых берагах быстрай Дзвіны і мелкаводнай Віцьбы, наш Віцебск быў адным з самых прыгожых старажытных гарадоў Беларусі. На яго плечы цяжарам перажытага часу лягло многа вякоў. Віцебск бачыў, як фарбаваліся бурныя хвалі Дзвіны чужацкай крывёй пад смяротнымі ўдарамі славянскіх мячоў.

У сівой памяці яго, як у архіве гісторыі, запісана многа прыгожых старонак аб слаўнай барацьбе беларускага народа за сваю свабоду і жыццё. Не раз тэўтонскія псы-рыцары намагаліся закаваць яго ў ланцугі нявολі і заўсёды адкатваліся, разбіўшыся аб з'едпаную волю і магутнасць славянскіх дружын.

Тут Пётр Вялікі адбіваў драпежніцкі напад шведаў.

На дрымучых лясах і барах Віцебшчыны раскіданы велізарныя магільныя курганы, якія тут называюць валатоўкамі (ад слова навалач). Пад імі спіць непрабудным сном захопніцкая армія Напалеона, укладзеная ў магілу неперамажнай рукой Кутузава.

Віцебскам ганарыўся беларускі народ. Віцебск—сведка народнай магутнасці і славы.

Ішлі годы... Новым жыццём зажыла наша краіна. Вольна ўздыхнуў беларускі народ. Раслі фабрыкі і заводы, асушаліся балоты. Пралягалі стройныя чыгункі. На шырокіх прасторах калгасных палёў, замяніўшы дрыўляныя сохі, пайшлі трактары. Загулі камбайны і малатарні. Раслі сады. Адкрываліся школы і тэатры. Зазвінелі новыя песні: народ спяваў аб радасці вольнай працы.

За годы совецкай улады з глухога закінутага ў лясных гушчарах горада Віцебск ператварыўся ў адзін з лепшых і прыгажэйшых гарадоў рэспублікі, стаў буйным абласным цэнтрам з шырока развітай прамысловасцю і высокай культурай. Тут змяшчаліся такія буйныя прадпрыемствы, як трыкатажная фабрыка «КІМ», швейная фабрыка «Сцяг індустрыялізацыі», фабрыка акуляраў, якая мела саюзнае значэнне, і многа іншых фабрык і заводаў.

Дзесяткі віцебскіх сярэдніх школ, пяць інстытутаў і некалькі тэхнікумаў штогод давалі краіне кваліфікаваныя кадры.

Але дзікія орды нямецкіх драпежнікаў спынілі роскві і жыццё Віцебска. У першай палове ліпеня 1941 года яны чорнай хмарай абрушыліся на наш мірны горад і на многа дзён пагасілі сонца над ім. Запылалі прыгожыя светлыя кварталы. Палілася кроў ні ў чым нявінных людзей. На цудоўным скверы на Ленінскай вуліцы, дзе адпачывалі віцебляне і гулялі шчаслівыя дзеці, гітлераўцы пабудавалі шыбеніцы. На іх вешалі совецкіх людзей за тое, што яны любілі сваю Радзіму, свой Віцебск і не хацелі ператварыцца ў пакорлівых рабоў нямецкіх захопнікаў. Трупы няшчасных ахвяр гітлераўскіх катаў віселі на шыбеніцах па два тыдні.

Чалавецтва не ведала яшчэ такіх нечуваных спосабаў катавання і здзекаў, якія прымянялі фашысты пры знішчэнні віцеблян. Яны вешалі людзей, зачапіўшы жалезным крукам за скіўіцу, за рэбры, чацвертавалі і садзілі на калы. Летам 1942 г. фашысцкія бандыты напоўнілі некалькі вялізных лодак жанчынамі і дзецьмі і, адвёзшы іх на сярэдзіну Дзвіны, скінулі ўсіх у ваду. Калі хто з няшчасных спрабаваў ратавацца, чапляючыся за лодкі, гітлераўцы білі іх вёсламі па руках, глушылі па галовах.

У адным Духаўскім рове; які знаходзіцца ў трох кілометрах ад Віцебска, закапана больш 30 тысяч віцеблян. Немцы прывозілі сюды людзей на грузавіках і кідалі ў роў. Зямля варушылася над гэтай страшэннай магілай, і чуваць былі з-пад зямлі людскія стогны.

Але ніякія пагрозы і катаванні, не маглі зламаць дух свабодалюбівых віцеблян. Яны не ляглі ўпакоры пад акупанцкі бот. На крывавы тэрор яны адказалі гнеўнай помстай, узнялі знішчальную барацьбу супроць акупантаў і іх прыслужнікаў.

Дзесяткі тысяч гітлераўцаў знішчаных рукой народных мсціўцаў, гніюць па лясах і балотах Віцебшчыны. Сотні варожых эшалонаў, што ішлі на фронт з тэхнікай, узбраеннем і жывой сілай, ляжаць разбітымі ўшчэнт на чыгунках Віцебшчыны.

Цяпер над шматпакутным горадам-воінам зноў узвіўся наш Чырвоны совецкі сцяг. Зноў заззяла наша совецкае сонца. З попелу і руін мы ўзнімем цябе, родны Віцебск! Адбудуем твае палацы, заводы і фабрыкі, зноў насадзім сады і залечым раны. Яшчэ прыгажэй заззяеш ты ў сузор'і совецкіх гарадоў. Там, дзе скрыпелі шыбеніцы і цякла нявінная кроў, зноў зазвініць наша вольная песня. Яшчэ весялей закрынічыць у тваіх мурах і на тваіх вуліцах свабоднае жыццё.

Міхась МАШАРА.

Самаадданая праца чыгуначнікаў

Поезд з боепрыпасамі ішоў да лініі фронта. Яго вёў машыніст дэпо Гомель комуніст Барташэвіч. На адной станцыі наляцелі фашысцкія самалёты. Асколкамі снарадаў прабіла будку паравоза і ў некалькіх месцах прабіла абшыўку катла. Нягледзячы на гэта, тав. Барташэвіч вывеў састаў у бяспечнае месца і выратаваў воінскі груз.

У гэты-ж час на станцыі знаходзіўся санітарны поезд з паранемымі. Фашысцкія спярвятнікі намагаліся трапіць у яго. Машыніст Барташэвіч пад агнём пад'ехаў да санітарнага састава і вывеў яго таксама ў бяспечнае месца.

Высокую пільнасць і мужнасць пры ваджэнні паяздоў да лініі фронта праяўляюць таксама і другія машыністы дэпо Гомель. Нядаўна на адной са станцый пад бамбардыроўку папаў поезд, які вёў машыніст Раўскі. Бомба разарвалася недалёка ад паравоза і пашкодзіла вінцель расхаладжвання катла. Стварылася пагроза выхаду паравоза са строю. Не зважаючы на небяспеку, тав. Раўскі патушыў агонь у топцы, выправіў пашкоджанне і павёў поезд далей да фронта.

(БЕЛТА).

—o—

Шэфства над ваенным шпіталем

Гэтыя дзяўчаты—частыя госці ў палатах Н-скага ваеннага шпіталя. Іх дружба з параненымі пачалася многа дзён назад і адразу-ж прыняла сардэчны характар. Параненыя чакаюць сваіх шэфаў і вельмі задаволены, калі яны прыходзяць. Комсамолка Д. Папкова і дзяўчаты, якія разам з ёю трымаюць шэфства над шпіталем Н. Саракалетава, М. Ляшкевіч прыносяць параненым кветкі, газеты і кнігі, дапамагаюць пісаць пісьмы. Параненыя воіны расказваюць сваім шэфам, як яны білі фрыцаў. Артылерыст К. Кудзінаў прачытаў ім свае вершы, напісаныя на фронце.

Шэфства над шпіталямі беларуская моладзь лічыць сваім святым абавязкам. Параненыя ад усёй душы дзякуюць за ўвагу і клопаты аб іх.

—o—

Старонка пра Беларусь у чырвонаармейскай газеце

Чырвонаармейская газета «За Родину» прысвяціла старонку Беларусі. Газета піша: «Беларусь, за вызваленне якой мы змагаемся, мае сваю цудоўную літаратуру. З асаблівай сілай гучаць словы беларускіх пісьменнікаў і паэтаў у дні вялікай Айчыннай вайны. Яны заклікаюць народ да бязлітаснага знішчэння нямецкіх акупантаў, славяць мужнасць і доблесць воінаў Чырвонай Арміі». Газета прыводзіць выказванні беларускіх пісьменнікаў аб сваёй Радзіме. Тут верш Янкі Купалы «За ўсё адплоцім», верш Якуба Коласа «Лес», урывак з верша П. Глебкі «Жыць і змагацца», выказванні М. Багдановіча, З. Бядулі і іншых пісьменнікаў.

У ДРУГІМ БЕЛАРУСКІМ ДЗЯРЖАЎНЫМ ДРАМАТЫЧНЫМ ТЭАТРЫ

Газета «Литература и искусство» друкуе артыкул тав. Д. Тальнікава, які нядаўна глядзеў спектаклі Другога Беларускага дзяржаўнага драматычнага тэатра. Газета піша:

«Тэатр карыстаецца вялікай папулярнасцю і любоўю ў шырокіх колаў гледачоў. У ліку сваіх асноўных пастановак тэатр аднавіў зараз «Мещане» М. Горкага і «Несцерку» В. Вольскага. Яркі нацыянальны каларыт носіць спектакль тэатра «Несцерка», добра пастаўлены Н. Лойтэрам. Гэта камедыя вясёлых паходжанняў селяніна Несцеркі — беларускага Насрэдзіна, «возмутителя спокойствия», смелага, разумнага абаронцы прыгнечаных, барацьбіта з несправядлівасцю, «чалавека з залатымі рукамі і залатым сэрцам».

Міжнародная інфармацыя

Паведамленні штаба вярхоўнага камандавання экспедыцыйных сіл саюзнікаў

ВОЙСКІ САЮЗНІКАЎ ЗАНЯЛІ ШЭРБУР

ЛОНДАН, 26 чэрвеня. (ТАСС). У вячэрнім паведамленні штаба вярхоўнага камандавання экспедыцыйных сіл саюзнікаў ад 26 чэрвеня гаворыцца:

«У Шэрбуры працягваюцца вулічныя баі. Немцы аказваюць жорсткае супраціўленне, але горад паступова ачышчаецца.

На паўночна-ўсходняй акапечнасці паўвострава праціўнік аказвае слабае супраціўленне. На паўночны захад у раёне мыса Дэ-Ля-Аг у праціўніка ўсё яшчэ маюцца некаторыя сілы. Войскі саюзнікаў прасунуліся ў сектары Фонтэней, на ўсход ад Тылі-сюр-Сель. У выніку жорсткіх баёў нашы пазіцыі палепшаны.

Спачатку дэсантных аперацый на плацдарме ўзята звыш 20.000 палонных.

* * *

ЛОНДАН, 27 чэрвеня. (ТАСС). У апублікаваным сёння камюніке штаба вярхоўнага камандавання экспедыцыйных сіл саюзнікаў гаворыцца:

«Праз 20 дзён пасля першага ўдара войскі саюзнікаў трывала замацаваліся на прадмостным умацаванні, які ахоплівае амаль увесь паўвостраў Катантэн і буйнейшы порт. Вызваленне Шэрбура было завершана ў выніку апошняга дня жорсткіх баёў у паўночна-заходняй частцы горада. Праціўнік страціў у баях вялікую частку чатырох пяхотных дывізій і многа ваенных гандлёвых суднаў. Захоплены ў палон камандуючы гарнізонам Шэрбура генерал-лейтэнант фон Шлібен і камандуючы германскай марской абаронай у Нармандыі контр-адмірал Генеке. У выніку моцнай атакі ў напрамку да магістралі Вілер—Бокаж—Кан заняты Шэ і Фонтэнэ. Войскі саюзнікаў прасунуліся на некалькі міль, перамагаючы супраціўленне бронетанкавых сіл і пяхоты праціўніка. Прасоўванне працягваецца. На працягу ўчарашняга дня і сёнешняй ночы штормы і густая воблачнасць моцна абмяжоўвалі дзеянні авіяцыі».

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ У ІТАЛІІ

ЛОНДАН, 27 чэрвеня. (ТАСС). Штаб войск саюзнікаў у Італіі паведамляе, што арміі саюзнікаў на італьянскім фронце працягвалі атакі супроць ворага, які аказвае моцнае супраціўленне на сваіх ар'ергардных пазіцыях на захад і на ўсход ад Тразіменскага возера. Войскі саюзнікаў прасунуліся на шырокім фронце. Часці амерыканскай 5-й арміі наступаюць уздоўж заходняга ўзбярэжжа і ў сучасны момант знаходзяцца прыкладна ў 16 кілометрах на поўнач ад П'омбіно. Часці англійскай 8-й арміі занялі горад Кіузі (на паўднёвы захад ад Тразіменскага возера) і прасунуліся на некалькі міль на поўнач. Злучэнні авіяцыі саюзнікаў бамбардыравалі чыгуначныя збудаванні праціўніка, варожыя судны ля заходняга ўзбярэжжа Італіі і ў Адрыятычным моры, а таксама варожыя аб'екты ў Югаславіі. Мінулай ноччу самалёты саюзнікаў бамбілі нафтаперагонны завод у Трыесце.

У гэтых аперацыях было знішчана па крайняй меры 55 самалётаў праціўніка. 44 самалёты саюзнікаў не вярнуліся на свае базы.

БЕГСТВА МУСАЛІНІ У ГЕРМАНІЮ

ЖЭНЕВА, 27 чэрвеня. (ТАСС). Як паведамляе швейцарская газета «Газет дэ Лозан», Мусаліні ўцёк у Германію. Італьянскія фашысцкія главары ахоплены панікай у сувязі з хуткім наступленнем саюзнікаў у Італіі.

КАШТОЎНЫЯ ПАПЕРЫ ХЕЛЬСІНКІ ПЕРАВЕЗЕНЫ У СТАКГОЛЬМ

СТАКГОЛЬМ, 27 чэрвеня. (ТАСС). Газета «Вестманландс Ленс Тыднінг» піша: «24 чэрвеня гарадское кіраўніцтва Хельсінкі эвакуіравала свае каштоўныя паперы ў Стакгольм. Гэтыя паперы будуць дэпаніраваны ў Швецыі. Паведамляюць, што немцы і кіруючыя фінскія фашысты ўжо склалі план эвакуацыі вялікага ліку фінскіх грамадзян у Германію. Гэта эвакуацыя будзе праведзена ў выпадку ўзнікнення катастрафічнага становішча ў выніку рускага наступлення».

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

АТ00169. АДРАС РЭДАКЦЫІ: гор. Гомель, вул. Вароўскага, 10.